

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Zemaníkovej a členov Mgr. Ľubomíry Kúdelovej a JUDr. Petra Dukesa v právnej veci žalobcu: **K.**, a. s., L., K., IČO: X., zast. JUDr. J.V., advokátom, Š., K., proti žalovanému v 1. rade: **I.**, spol. s r. o., J., M., IČO: X., žalovanému v 2. rade: **J.K.**, S., Z., zast. JUDr. J.CH., advokátom, Z., D., žalovanej v 3. rade: **Z.K.**, S., Z., zast. JUDr. J.CH., advokátom, Z., D., žalovanému v 4. rade: Mgr. **M. M.**, T., B., o 183.600,- Sk, o odvolaní žalovaných v 2. a 3. rade proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28. apríla 2006 č. k. 2 Zm 2/99-Sn-186, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky zámenu účastníkov na strane žalobcu n e p r i p ú ť a .

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28. apríla 2008 č. k. 2 Zm 2/99-Sn-186 p o t v r d z u j e .

Žalobca j e p o v i n n ý nahradiť žalovanému v druhom a treťom rade trovy odvolacieho konania na účet právneho zástupcu vo výške 349,86 Eur.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom zmenkový platobný rozkaz vydaný dňa 23. júla 1999 č. k. 2 Zm 2/99 zrušil a návrh zamietol. Žalovaným v 2/ a 3/ rade priznal trovy konania vo výške 89.440,- Sk.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že pôvodný žalobca (M. S.) sa domáhal zaplatenia sumy 183.600,- Sk zo zmenky.

Prvostupňový súd dňa 23. júna 1995 vydal zmenkový platobný rozkaz, proti ktorému žalovaní v 2/ až 4/ rade podali námietky a následne súd rozsudkom zo dňa 19. októbra 2006 (na l. č. 126) ponechal zmenkový platobný rozkaz voči žalovaným v 2/ až 4/ rade v platnosti. Proti rozsudku sa žalovaní v 2/ a 3/ rade odvolali a odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Prvostupňový súd vykonal dokazovanie, na základe ktorého mal za preukázané, že po podaní návrhu účastníkom M. S., na ktorého majetok bol vyhlásený konkurz, došlo k postúpeniu predmetnej pohľadávky zo zmenky na a. s. K. K.. Následne prvostupňový súd pripustil zámenu účastníka na strane žalobcu.

Prvostupňový súd v novom konaní skúmal aktívnu legitímáciu žalobcu v konaní z dôvodu, že nebolo preukázané, či došlo k rubopisu zmenky, z ktorej bol návrh uplatnený. Na základe tejto skutočnosti si dal prvostupňový súd predložiť prvopis predmetnej zmenky a zistil, že rubopis (indosament) na zmenke nie je vyznačený.

Doplneným dokazovaním mal súd za preukázané, že síce došlo k uzavretiu zmluvy o postúpení pohľadávky medzi pôvodným žalobcom a a. s. K., avšak v danej veci ide o zmenku „na rad“, ktorú nie je možné postúpiť podľa § 524 a nasl. Obč. Z., prípadne inou formou než rubopisom.

Prvostupňový súd zistil, že predložená cudzia zmenka nie je rektazmenkou, teda nie je zmenkou obsahujúcou doložku „nie na rad“ alebo inú doložku rovnakého významu, preto je táto zmenka prevoditeľná rubopisom (indosamentom).

V konaní bolo preukázané, že predložená zmenka nie je rektazmenkou, teda nie je možné ju previesť vo forme a s účinkami obyčajného postúpenia (cesie) tak, ako to predpokladá § 11 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. Na zmenke nedošlo k vyznačeniu indosamentu na zmenke, nedošlo k riadnemu postúpeniu zmenky zákonom stanovenou formou, preto žalobca nie je v spore aktívne legitimovaný. Na základe uvedeného súd rozhodol tak, ako vyplýva z výroku rozsudku.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Žalobca podal proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie podaním zo dňa 03. júna 2008.

V odôvodnení odvolania uviedol, že v napadnutom rozsudku si prvostupňový súd osvojil názor vyslovený odvolacím súdom v rozhodnutí sp. zn. 4 Obo 124/2007 a v tejto súvislosti poukázal na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, i keď z ust. § 11 ods. 1 zákona č. 151/1950 Zb. vyplýva, že zmenku možno previesť len rubopisom, čo však neznamená vylúčenie možnosti prevádzať práva zo zmenky formou obyčajnej cesie podľa § 524 a nasl. Obč. Z., preto zastáva názor, že v danej veci nebol rubopis vôbec potrebný. Vzhľadom na uvedené vyplýva, že krajský súd, ktorý bol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, a preto nesprávne rozhodol. Napadnuté rozhodnutie je preto nepreskúmateľné, pre pochybenie odvolacieho súdu. Zároveň napadol i výrok o trovách konania a navrhol napadnutý rozsudok zmeniť, ponechať zmenkový platobný rozkaz v platnosti a žalobcovi priznať trovy konania podľa jeho vyčíslenia v odvolaní.

Podaním zo dňa 19. septembra 2008 navrhol (bez ohľadu na uzavretú zmluvu o postúpení pohľadávok zo 16. 09. 2008), aby odvolací súd podľa § 92 ods. 2, 3 O. s. p. pripustil zámenu účastníka na strane žalobcu tak, že a. s. K. K. z konania vystupuje a na jej miesto vstupuje M. S. v konkurze, zást. JUDr. K.R., správkyňou konkurznej podstaty, Š., K.. Z opatrnosti navrhol zámenu podľa § 92 ods. 2, 3 O. s. p. aj s poukazom na zmluvu o postúpení pohľadávok zo 16. 09. 2008, ktorou bola žalovaná pohľadávka postúpená späť na pôvodného postupcu, ktorú v prílohe predložil.

Žalovaní v 2. a 3. rade vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedli, že prvostupňový súd rozhodol vecne správne a navrhli napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať žalovaným v 2/ a 3/ rade trovy odvolacieho konania za jeden úkon v celkovej výške 10.540,- Sk podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (§ 10 ods. 1, § 13 ods. 3, § 16 ods. 3).

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolaniu nie je možné vyhovieť.

V odvolacom konaní podal žalobca návrh na zámenu účastníka na strane žalobcu podľa § 92 ods. 2, 3 O. s. p., ktorý odvolací súd preskúmal a zistil, že návrhu na zámenu nie je možné vyhovieť, pretože neboli splnené podmienky zámeny tak, ako to uvedené ustanovenie predpokladá t. j., že nedošlo k takej právnej skutočnosti, ktorá by odôvodňovala pripustenie zámeny účastníka na strane žalobcu, nakoľko predmetom konania je nárok zo zmenky, ktorú v tomto prípade bolo možné postúpiť len rubopisom. Vzhľadom na túto skutočnosť súd návrh na zámenu účastníka na strane žalobcu, nepripustil.

Pokiaľ ide o zmluvu o postúpení pohľadávok zo dňa 16. 09. 2008 (predloženú v odvolaní), ide o postúpenie pohľadávky vo výške 183.600,- Sk s príslušenstvom (nie však o zmenkový nárok), preto tento návrh je možné posudzovať len ako návrh na zámenu podľa § 92 ods. 4 O. s. p., pričom rozhodovať o takomto návrhu v odvolacom konaní zákon nepripúšťa (§ 216 O. s. p.).

Predmetom odvolacieho konania je odvolanie proti rozsudku, ktorým bol zmenkový platobný rozkaz zrušený a návrh zamietnutý.

Žalobca svoje právo odvodzuje z cudzej zmenky bez protestu vystavenej s. r. o. I. dňa 30. mája 1998 v prospech M. S., K., K. s určením miesta splatnosti. Zmenku avalovali žalovaní v 2. a 3. rade.

Zmenka je cenný papier, prevoditeľný rubopisom, s ktorým sú späté práva zmenečného veriteľa na zaplatenie peňažnej pohľadávky v ňom uvedenej. K platnosti zmenky sú zákonom predpísané predpoklady a vyžadované základné náležitosti. Vznik zmenky nie je viazaný na uvedenie kauzy. Rubopis (indosament) je osobitným zmenkovo-právnym prostriedkom prevádzania práv zo zmenky, ktorým v zásade možno prevádzať každú zmenku,

okrem rektazmenky t. j. zmenky obsahujúcej doložku „nie na rad“ alebo inú doložku rovnakého významu.

Zmenkový právny vzťah, teda právo na plnenie zo zmenky a povinnosť toto plnenie poskytnúť, vzniká zároveň v jednom okamžiku. Zmenkový právny vzťah vzniká, keď podpísaná zmenka osobou spôsobilou sa zmenečne zaväzovať, teda zmenečným dlžníkom, sa dostane do rúk osobe, ktorá je spôsobilou byť osobou zmenečne zaviazanou, teda byť zmenečným veriteľom. V danom prípade je jednoznačné, že predpoklady vzniku zmenkového záväzku boli splnené.

Predmetom posudzovaného nároku je právo z cudzej zmenky na rad a bez protestu.

Odvolačný súd pri posudzovaní veci už v predchádzajúcom svojom rozhodnutí prijal názor, že úlohou súdu je, že vždy musí skúmať, kto je majiteľom zmenky, ako výplatného cenného papiera, teda vecnú aktívnu legitímáciu účastníka, ktorý takéto právo uplatňuje. V predmetnej veci bolo uplatnené právo nástupcom pôvodného majiteľa zmenky, ktoré bolo postúpené Zmluvou o postúpení pohľadávky podľa § 524 Obč. Z.

Podľa § 11 ods. 1 čl. I zákona č. 191/1950 Zb. každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

V danej veci bola vystavená cudzia zmenka na rad. V zmenke nebolo uvedené „nie na rad“ ani iná doložka rovnakého významu, kedy by bolo možné previesť zmenku vo forme a s účinkami obyčajného postúpenia (cesie) tak, ako to predpokladá § 11 ods. 2 zmenkového zákona.

Prvostupňový súd v novom konaní zistil, že cudzia zmenka „na rad“ bola postúpená cesiou, nie rubopisom, žalobca z nej nemohol nadobudnúť práva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa s právnym názorom prvostupňového súdu v napadnutom rozsudku stotožnil, na základe čoho napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a žalovaným v 2/ a 3/ rade priznal trovy odvolacieho konania za jeden úkon právnej pomoci podľa vyhl. č. 655/2004 Z. z. vo výške 349,86 Eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave 23. novembra 2009

JUDr. Jana Zemaniková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková